

О. С. Кучик, А. С. Москалик

Львівський національний університет імені Івана Франка

ЄВРОАТЛАНТИЧНИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР «ВЕЙМАРСЬКОГО ТРИКУТНИКА»
У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

В статті аналізується євроатлантичний та європейський вимір «Веймарського трикутника» у зовнішній політиці Республіки Польща. Розглядається розбіжність у поглядах стосовно військової кампанії США у Іраку з боку держав-членів «Веймарського трикутника», а також примирення цих держав після іракської кампанії. Звертається увага на розміщення системи ПРО (протиракетної оборони) на території Польщі. Висвітлюється напрямки діяльності Польщі у форматі «Веймарського трикутника» на сучасному етапі.

Ключові слова: Франція, ФРН, Польща, США, НАТО, європейський та атлантичний вимір.

Позиціонування держав на міжнародній арені в умовах постійних динамічних змін міжнародної системи стає потребою наукового аналізу та спроб обрання ефективних механізмів реалізації національних інтересів держави. Позиціонування Республіки Польща в системі координат «Веймарського трикутника» з його євроінтеграційним контекстом в останні роки привертає все більшу увагу дослідників. Для України, яка розглядає Веймарський трикутник як потенційний інструмент європейської інтеграції досвід РП у цьому контексті є не лише цікавим, а й необхідним. З іншого боку постійна багатовекторність з коливанням між Сходом і Заходом вимагає ґрунтовного аналізу різних концепцій участі в інтеграційних утвореннях інших держав, зокрема, Польщі. Цим власне зумовлюється теоретична та практична актуальність обраної наукової проблематики.

У дев'яності роки ХХ сторіччя у Польській Республіці відбувається складний процес формування нових векторів міжнародної політики, що було пов'язано з відмовою від одноорієнтованого прорадянського виміру зовнішньополітичних відносин (Zvyagina 2012, p. 2) [14, p. 2]. Польща не тільки віднайшла свій європейський вимір, вона також звільнилася від комуністичного режиму. Паралельно з виробленням європейського вектору в рамках західного виміру зовнішньої політики Польщі іде формування і розвиток ще одного важливого напрямку – це налагодження двосторонніх відносин зі Сполученими Штатами Америки. Останні події 1990-х років на міжнародній арені дозволили США стати найвпливовішою державою у світі, як в економічній, так і у військово-політичній сфері. Саме це призвело до того, що офіційна Варшава вважала Вашингтон гарантом їхньої безпеки та демократичних свобод. Ці обставини зумовили призвести до політичної довіри, яка концентрувалася стосовно США у прагнення Польщі на першому плані вступу до НАТО, що сталося в 1999 році. Це євроатлантичне відкриття Польщею комбінується в подальшому прихильністю нової польської еліти до США, якій допомагала чисельна польська діаспора в Сполучених Штатах Америки. Водночас аналіз ситуації, що склалася у 90-ті роки навколо Польщі та її участі у творенні трикутника співпраці, засвідчує наявність так званого, атлантичного виміру політики Республіки Польща, що виявилось через вплив Сполучених Штатів Америки.

Метою даної статті є проаналізувати на основі історичних фактів європейський та євроатлантичний вимір Комітету з розвитку франко-німецько-польської співпраці (Веймарського трикутника) у зовнішній політиці Республіки Польща; розглянути відмінності позицій держав-членів «Веймарського трикутника» стосовно вторгнення Збройних сил Сполучених Штатів та Збройних сил Великої Британії 20 березня 2003 року на територію Іраку, за підтримки урядів країн що

входили у міжнародну коаліцію та причини відновлення трьохсторонньої співпраці, а також дослідити участь Польщі у політиці ЄС «Східного партнерства» та висвітлення позиції офіційної Варшави щодо політики безпеки та енергетики.

Від поставленої мети слід виконати наступні завдання:

- проаналізувати європейський та євроатлантичний вимір «Веймарського трикутника» у зовнішній політиці Республіки Польщі;
- дослідити позиції держав-членів «Веймарського трикутника» у військовій кампанії в Іраку;
- розглянути розвиток співпраці в рамках «Веймарського трикутника» після військової кампанії в Іраку;
- висвітлити позиції Польщі у питанні енергетики та політики безпеки у Європейському Союзу;

Дослідженням даної тематики займався ряд російських, французьких, німецьких, польських науковців та дипломатів, серед них Н. Бухарин (Bukharin 2007) [1], В. В. Толкачев, О. Ю. Семенов (Tolkachev, Semenov 2011) [12], М. С. Титова (Titova 2012) [11], Д. Янковський (Yankovskii) [13], Клаус-Генріх Стандке (Klaus-Heinrich Standke) [9], Інґо Колбум (Ingo Kolboom) [5], Млодецькі Мартин Владіслав (Mlodecki Martin Wladyslaw) [7], Яцек Скаба (Jacek Skaba) [8], Богдан Кожел (Bogdan Koszel) [6], Ганс-Дітріх Геншер (Hans-Dietrich Genscher) [4] та інші.

Співпраця в рамках «Веймарського трикутника» є важкою у двосторонньому євроатлантичному досвіді Польщі, який був подібний до досвіду ФРН, чий розбіжності між «атлантистами» та «голістами» кидали тінь у французько-німецький тандем (Geiger Tim 2008) [3]. Після краху біполярної системи офіційна Варшава обрала курс на вступ до НАТО та Європейського Союзу. Польща для досягнення своїх цілей шукала партнерства в регіоні, Франція та Німеччина хотіли встановити контроль за діями держав Центрально-Східної Європи. Три держави вирішили створити трьохсторонню консультативну співпрацю, 28 серпня 1991 року міністри закордонних справ трьох держав Французької Республіки, Республіки Польща та Федеративної Республіки Німеччини підписали спільну декларацію, яка знаменувала створення Комітету з розвитку франко-німецько-польської співпраці (Веймарського трикутника). «Веймарський трикутник», насамперед, розглядався як вдала модель білатерального партнерства. Ті партнерські взаємини, які в цей період вибудовували Німеччина і Франція, були яскравим прикладом взаємовигідного партнерства, іншою ідеєю було те, що включення Польщі в двосторонні франко-німецькі відносини сприятиме і включенню її в загальноєвропейський простір. «Німеччина і Франція зроблять все можливе для просування Польщі та її демократичного устрою до Європейського співтовариства», – йшлося в декларації.

підписаній у Веймарі в серпні 1991 року. До 2003 року Республіка Польща розвивала добрі партнерські відносини з Францією та Німеччиною, свідченням чого стало вступ Польщі до НАТО. В 2003 році відбулися зміни у трьохсторонній співпраці, що спричинило розбіжність у поглядах. Ця розбіжність виявилася вже перед початком другого вторгнення Збройних сил Сполучених Штатів Америки та Збройних сил Великобританії 20 березня 2003 року на територію Іраку, за підтримки урядів країн що входили у міжнародну коаліцію. Європа поділилася на два табори, перший тримав дистанцію у відношенні США проти Багдаду, другий підтримував без стриманості позиції Вашингтона. Війна в Іраку спричинила багато проблем на фоні консультацій в рамках «Веймарського трикутника», а також призвела до розбіжності у поглядах держав-членів Європейського Союзу. З складеної ситуації трьохстороння співпраця в рамках «Веймарського трикутника» показала в якій вона мірі є достатньою для того, аби вивчити та подолати в кінцевому рахунку наслідки ситуації на європейському континенті.

Французько-німецький тандем, який бере початок від Єлисейського договору від 1963 року співпрацює у вирішенні питань, що стосуються зовнішньої політики. Ця співпраця є важливою у ідентифікації європейської політики безпеки. Це простежується спільними чисельними візитами. Більше того, з січня 2002 по травень 2003 року Жак Ширак 11 разів зустрічався з Герхардом Шредером віч-на-віч. Головна мета цих зустрічей була встановити спільну політику двох держав в питанні зовнішньої політики. Для контрасту, впродовж цього періоду відбулася лише одна зустріч Президента Франції Жака Ширака і Президента Польщі Александера Квасневського під час саміту в рамках «Веймарського трикутника» у травні 2003 року у польському місті Вроцлаві; під час іракської військової кампанії не мала місця жодна серйозна зустріч між главами двох держав. В період з 2002 по 2003 роки відбулося дві зустрічі міністрів закордонних справ Франції та Польщі: перша 26 лютого 2002 року в результаті візиту міністра закордонних справ Польщі Влодзімежа Цімошевіча до офіційного Парижу, друга 23 квітня 2002 року під час візиту міністра закордонних справ Франції Домініка де Вільпена до офіційної Варшави. З іншого боку, щорічна зустріч міністрів закордонних справ трьох держав-членів «Веймарського трикутника» в Берліні дозволила обмінятися трьом сторонам думками стосовно іракської кампанії, в той час, коли основною метою була програма святкування річниці «Веймарського трикутника» (Młodecki 2008, p. 60–61) [7, p. 60–61].

Складена ситуація призвела до розбіжності в ставленні держав «старої Європи», які стали «антиамериканськими», на чолі яких опинився французько-німецький тандем та «нової Європи» «проамериканської» з Польщею в якості номінального лідера. Слід звернути увагу на візити Президента Польщі Александра Квасневського до офіційного Вашингтону в квітні 2002 та січні 2003, які несли стратегічне значення для Польщі. Головною ціллю цих візитів було встановити на озброєнні Польських повітрях сил американських військових літаків F-16 замість французьких «міраж». Це зближення польсько-американське у стратегічному значенні для польської армії викликало «негативну реакцію з боку Франції», оскільки це рішення засвідчило, що Польща хоче тримати дистанцію з своїми партнерами в рамках «Веймарського трикутника» (Koszeł Bogdan

2006, p. 106–107) [6, s. 106–107].

В кінці 2002 року було зрозуміло, що Франція та Німеччина виступають проти військової кампанії в Іраку, в той час, коли уряд Лешека Міллера маніпулював та чітко не висловлював свою позицію з приводу складеної ситуації. Початок зближення європейських держав, які взяли участь у вторгненні на територію Іраку датується 30 січня 2003 року, коли глави урядів восьми європейських держав у спільному листі підтримали позицію адміністрації Джорджа Буша. При уряді Лешека Міллера, Польща взяла участь в коаліції з 35 держав-учасниць у війні проти Іраку; США відвели їй одну військову зону, за яку Польща несла відповідальність (Standke 2009, p. 184) [9, s. 184].

Відсутність тісної співпраці Франції, Німеччини та Польщі зумовила наявність розбіжностей позицій держав щодо іракської кампанії. Польща не підтримала спільну позицію французько-німецького тандему, польські керівники відчували як необхідність участь у військовій кампанії в Іраку.

Окрім того, що «Веймарський трикутник» став першим проявом розколу у трьохсторонній співпраці, тодішній президент Франції Жак Ширак відкрито критикував Польщу за її дії. Відома фраза президента Франції Жака Ширака стосовно Польщі: «вона втратила можливість приховувати», що викликала хвилю негативних емоцій та посягла сумніви з боку традиційних польських прихильників Франції (Kolboom 2009, p. 269) [5, p. 269]. Слід відзначити реакцію директора Центру досліджень міжнародних відносин у Варшаві Марека А. Ціхоцького в щоденній газеті «Rzeczpospolita» в серпні 2004 року, який висловився про недовіру Польщі по-відношенні до Франції: «Очевидно, що жодна держава не може здійснювати помірковану політику однієї по-відношенню до іншої з Францією чи проти неї. З іншого боку, французький спосіб розгляду Європейського Союзу відповідно до догми, що Європа та Франція роблять не єдине ціле, що французи важко сприймають зміни, які викликані розширенням Європейського Союзу. Він підтверджує, що Європа не обмежувала приєднання Німеччини, трансатлантичність Великобританії, популізм Італії через право, вона також включає такі держави, як Польща, Литва чи Угорщина. У Франції ця ситуація викликала найбільші розчарування та побоювання, саме Париж був найбільше чутливий до порушень. Президент Франції Жак Ширак висловив найбільш скандальну декларацію в адрес Польщі, яка не залишилася не поміченою. Ця маленька фраза підтверджує останні 15 років політики Франції, на наш превеликий жаль, починаючи з 1989 року французи не шукали встановлення політичного партнерства з частиною континенту заселеною поляками. За цим підрахунком, Париж відноситься до Польщі, як до менш важливої держави».

Іракська криза стала важливим етапом в питанні майбутнього «Веймарського трикутника», керівники трьох держав-партнерів скривали це питання. Період 2002–2003 років був моментом, коли держави Комітету з розвитку франко-німецько-польської співпраці (Веймарського трикутника): Французька Республіка, Федеративна Республіка Німеччини та Республіка Польща були на стадії припинення співпраці та відчутті необхідності у пошуку альтернативних шляхів співпраці (Młodecki 2008, p. 65) [7, p. 65]. Франція та Німеччина почали зміцнювати свої зв'язки з Російською Федерацією та її президентом Володимиром Путіним. Під час

візиту президента Росії Володимира Путіна до Франції, президент Франції Жак Ширак проголосив, що «Росія, Німеччина та Франція повинні встановити спільну координацію», ціллю якої було «замінити дистанцію у відносинах з офіційним Вашингтоном на зближення контактів між Францією, Німеччиною та Росією» (Koszel Bogdan 2006, p. 109) [6, s. 109]. Ця політика дозволила зменшити вплив Сполучених Штатів Америки в Європі, з однієї сторони, а з іншої виступала як зворотній ефект, оскільки Польща та країни Центральної Європи не підтримували сердечно добрі відносини між «Великими» країнами Західної Європи та Російською Федерацією. Ця позиція держав Центральної Європи супроводжується історичними та політичними мотивами, зокрема, це мотивоване спектрами Віденської конгресу від 1815 року, наслідками Пакту Молотова–Ріббентропа від 23 серпня 1939 року та німецько-російськими діями в цьому регіоні в ХХ столітті. Все це можливо вплинуло на те, що 6 лютого 2003 року десять держав (Латвія, Литва, Естонія, Словенія, Словаччина, Румунія, Болгарія, Македонія, Албанія та Хорватія) серед інших держав Центральної Європи підтримали американську політику в знак гарантування США можливої загрози з боку Росії (Mladecki 2008, p. 65–66) [7, p. 65–66].

В 2002–2004 роках Республіка Польща віднесла на другий план французько-німецький тандем у зв'язку з спільною позицією та заявами цих двох держав в адрес Польщі стосовно її участі у військовій кампанії в Іраку. Складена тоді ситуація, призвела до думки, що три держави забули текст Декларації від 1991 року, що «міністри вирішили зустрічатися один раз на рік та кожного разу, коли ситуація в Європі викликала необхідність»⁷. До прикладу, під час дебатів стосовно проекту Договору європейської конституції, у Франції відбувалася кампанія проти «польських сантехників» (Polski hydraulik), яка насторожувала тисячі робочих у Франції, що дестабілізувало впевненість поляків у Франції (Kolboom 2009, p. 270) [5, p. 270]. Тим не менше, події 2003/2004 років, які супроводжувалися різницею у поглядах між «атлантистами» та «європейцями» призвели до тимчасового завмирання «Веймарського трикутника». Після того, як Польща взяла участь у військовій кампанії проти Іраку, відбулися зміни у політиці Франції стосовно Польщі, в той же час французько-польська криза у відносинах призвела до кризи у французько-німецько-польських відносинах. Надією для польського політичного класу, став кандидат в Президенти Франції, Ніколя Саркозі, який мав угорське походження, який згодом підтвердив надії поляків. Французько-американське примирення здійснене президентом Франції Ніколя Саркозі і його наміри в бік Польщі підтвердили прогнози М. А. Ціхоцького: «Саркозі ніколи не приховував того, що він вважав шкідливою анти-американську політику Жака Ширака у питаннях Іраку. Він відносився до проатлантичних політиків». Польський проатлантизм, був підкріплений «віктимологічним» прикладом, впродовж довгого Сталінського радянського ярма, який фокусувався на даному прикладі.

Важливою колективною психологічною лабораторією німецькою, французькою, польською у діяльності «Веймарського трикутника» було встановлення на території Польщі американської системи ПРО (протиракетної оборони) відповідно до угоди, яка була підписана у серпні 2008 року, незважаючи на незадоволення офіційної Москви (Testault Jean-Luc) [10]. Переговори були довгими та важкими – більше п'ятнадцяти місяців, під час яких поляки підвищували свої позиції. Прем'єр-міністр Польщі Дональд Туск таким чином отримав свій власний захист, США погодили на розташування більш ніж однієї зенітної батареї типу «Патріот», яка складалася з дев'яносто шести ракет. Це все призвело до посилення військової співпраці між двома державами. Остаточний текст угоди передбачав розміщення в Польщі до 2012 року 10-ти пускових установок ракет-перехоплювачів і радара спостереження в Чеській Республіці. Потреба поляків у власній безпеці, яка охоплює вікові рани, запалила в кінцевому результаті розчарування росіян та західних партнерів «Старої Європи» створивши нову дивізію в Європі. Російський гнів зміцнював проатлантичні позиції поляків та спровокував президента націонал – консерванта Леха Качинського під час Грузинської війни проголосити: «Ніхто не може диктувати Польщі, що вона повинна робити» (Testault Jean-Luc) [10]. Очевидно, що війна у Грузії пришвидшила підписання польсько-американської угоди про розміщення на території Польщі системи ПРО. Міністр закордонних справ Польщі Радослав Сікорський підсумував вищесказане наступним: «Зростання міжнародної напруги, яке нас заставляє сприймати представлене питання безпеки, як найбільш важливе» (Testault Jean-Luc) [10]. Більше того, агресивний напад росіян на Грузію та грузинська політика територіального поділу дозволила польському уряду краще прийняти розміщення американської системи ПРО. В 2009 році президент США Барак Обама відмовився від планів свого попередника Джорджа Буша щодо розміщення в Європі стратегічної системи ПРО США. Згодом Білий Дім запропонував Польщі нову концепцію розміщення ПРО на території Польщі. Згідно з нею, на півночі країни має бути розташовано протиракету SM-3 у наземній версії⁸. Події, які відбувалися в 2008 році в Грузії, не мали вагомого впливу на розклад французько-німецько-польських зустрічей у форматі «Веймарського трикутника» на рівні глав урядів. В 2009 році відбувся саміт Глав держав та урядів у Польщі. Перед тим відбувалися щорічні зустрічі глав зовнішньополітичних відомств трьох держав в червні 2008 року саме в той час, коли Ірландія виступила проти Лісабонського договору. Регулярні зустрічі на рівні глав держав-членів, щорічні військові трьохсторонні маневри та тристоронні стратегічні семінари співпадають все частіше відбуваються в рамках НАТО та Європейського Союзу.

Політичний поділ між «Старою» та «Новою» Європою зменшується в основному мірою практичної співпраці. Більше того, повернення Франції до військових структур

⁷ Conférence de presse commune de MM. Jacques Chirac, Président de la République, et Vladimir Poutine, Président de la Fédération de Russie, sur la déclaration commune franco-germano-russe sur la poursuite des inspections de L'ONU en Irak et sur la coopération bilatérale entre la France et la Russie et entre L'Union européenne et la Russie, Paris le 10 février 2003: <http://lesdiscours.vie-publique.fr/pdf/037000066.pdf>.

Declaration commune des ministres des Affaires étrangères de la Pologne, RFA et la France après la rencontre de Weimar, 29 août 1991.

⁸ Укрінформ новини від 21.11.2012 [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://www.ukrinform.ua/ukr/news/ssha_planuyut_rozmistiti_elementi_pro_v_polshchi_u_2018_rotsi_1772964Укрінформ

⁹ Шарль Де Голь проголосив цю знамениту фразу в липні 1963 року під час свого першого офіційного візиту до Бонну після підписання Єлисейського договору.

НАТО, розпочато Президентом Франції Ж. Шираком та закінчене його наступником Н. Саркозі (Dominique David) [2], чия прихильність до Польщі була більшою ніж його попередника, – не доповнюючись притаманним про-атлантизмом німецької політики стосовно цієї «Нової» Польщі. Остання продовжувала вважати, що союз з США дозволить їй гарантувати свою безпеку незалежно від викликів та змін в Атлантичному порядку. Розкол в Атлантичному порядку, як наслідок політики адміністрації Джорджа Буша, призвів тим не менше до контрбалансування «стрибком назад» імперській політиці росіян, яка несла жакливі наслідки для «русофільських» акторів «Старої Європи».

Євроатлантичне «подвійне відкриття» є найбільш давнім складовим європейської політики безпеки та незалежне від глобальної фінансової кризи та обрання Б. Обама Президентом Сполучених Штатів Америки. Цей напрям свого часу не сприймався «хресними батьками» Єлисейського договору, ще колишній Президент Франції Ш. де Голь сердито заявив західнонімецьким проатлантистам: «Договори вони так само, як троянди та молоді дівчата, не існують лише один ранок»⁹. Єлисейський договір в кінцевому рахунку став моделлю ідеальної співпраці; яка стала матрицею для «Веймарського трикутника». Очевидно, що «Трикутник» не вирішує всі складні питання держав-членів, а лише надає консультації, як їх необхідно вирішити. Новий російський політичний режим «пост-демократичний», грузинська війна та імперіалістичні наміри Російської Федерації в Грузії та Калініградській області відтворюють болісні спогади в Центральній Європі та «дестресує» точки держав, які подобаються їх народам «Нової Європи» віч-на-віч з старими побоюваннями. Можливо, з новою адміністрацією Обама, їх про-американізм стане поштовхом до того, що «Веймарський трикутник» стане в деякій мірі трикутником континентальним.

Іракська військова кампанія не привела до припинення Польщею співпраці в рамках «Веймарського трикутника» та ліквідації самого Комітету з розвитку франко-німецько-польської співпраці (Веймарського трикутника). До області інтересів трьохсторонньої франко-німецько-польської співпраці входить європейська Конституція, міжнародні конфлікти, східна політика ЄС, відносини з Росією та США, енергетична безпека в Європі та світі, освіта і наука. Іншим пунктом співпраці є побудова відносин з НАТО. Держави-члени «Веймарського трикутника» по-різному дивляться на майбутнє американських ядерних озброєнь у Європі. Польща виступає за те, щоб їх зберегти, Німеччина – проти, а Франція володіє власним ядерним арсеналом. Крім того, у них різні погляди на те, яке в альянсі має бути співвідношення між колективною обороною, за яку виступає Польща і експедиційними місіями, які підтримують Франція і Німеччина. З іншого боку, у країн Веймарського трикутника існує загальна мета – зміцнення спільної політики безпеки і оборони ЄС (Titova 2012, p. 88) [11, p. 88]. В Європейському Союзі та у діяльності «Веймарського трикутника» Польща відводить значну увагу питанню енергетики. У рамках ЄС у 2005–2006 рр. польський уряд виступало з енергетичними ініціативами «пакт мушкетерів» і «енергетичне НАТО», спрямованими на пропаганду укладення єдиного європейського договору про співпрацю у сфері енергетичної політики (Titova 2012, p. 90) [11, p. 90]. Ці ініціативи припускали чинити тиск на країни-експортери енергоресурсів, а саме – на Росію. Однак польські ініціативи не отримали

підтримки ні в Брюсселі, ні в середовищі провідних держав Євросоюзу (Bukharin 2007, p. 119) [1, p. 119]. Будівництво газопроводу між Російською Федерацією і Федеративною Республікою Німеччини в обхід Польщі викликало негативну реакцію з боку офіційної Варшави. Угода про будівництво цього трубопроводу було прийнято без попереднього узгодження з Польщею. В складеній ситуації інтереси Польської Республіки дійсно страждають, оскільки вона втрачає доходи від транзиту російського газу. Міністр закордонних справ Польщі Р. Сікорський порівняв договір про Північний потік з пактом Молотова-Рібентропа, так як при його прийнятті думки Польщі теж ніхто не питав. Будівництво газопроводу було оцінено польською владою як удар по національних інтересах Польщі, як загроза енергетичної безпеки. У діяльності «Веймарського трикутника» значне місце займає питання європейської політики «Східного партнерства». Дана політика була спільною ініціативою Польщі та Швеції. Вперше програму було представлено в травні 2008 року. А в червні 2008 року цю ініціативу було підтримано на засіданні Європейської Ради (саміт глав держав і урядів країн-членів ЄС). «Східне Партнерство» є шляхом посилення ЄПС і спрямоване на реалізацію найбільш амбітної програми інституційного будівництва. Головними партнерами «Східного Партнерства», як відзначила Рада ЄС, є шість країн – Україна, Грузія, Білорусь, Молдова, Азербайджан і Вірменія. Очікується, що до охоплених програмою шести країн: Вірменії, Азербайджану, Білорусі, Грузії, Молдови та України можуть бути частково підключені Росія та Туреччина. Офіційна Варшава виходячи з власного досвіду знає, що досягти членства в ЄС без адекватного бажання та розуміння з боку його членів неможливо. Республіка Польща найбільше серед своїх партнерів по «Веймарському трикутнику» приділяє уваги політиці «Східного партнерства», це зумовлене як територіальною та історичною близькістю, а також прагненням Польщі зайняти роль лідера поміж Східно-Європейських держав.

Підсумувавши можна прийти до висновку, що співпраця Республіки Польща дозволила їй вступити до НАТО та Європейського Союзу. Події 2003 року поклали сумніви щодо подальшої участі Польщі у такому форматі співпраці, як «Веймарський трикутник», але зміна президента у Франції дозволила відновити трьохсторонню співпрацю після п'яти років відносного затишшя. На даному етапі діяльності «Веймарського трикутника» держави-члени приділяють значну увагу європейській політиці безпеки, питанню енергетики, науки, освіти і культури, а також політиці «Східного партнерства», остання була впроваджена за ініціативи Польщі. Говорячи про європейський та євроатлантичний вимір співпраці у рамках цієї інституції багатосторонньої співпраці сліди констатувати те, що ці два вектори попри власну поляризацію стали об'єднуючим фактором реалізації ефективної зовнішньої політики Республіки Польща на сучасному етапі.

Бібліографічні посилання:

1. Бухарин Н. Российско-польские отношения и вступление Польши в ЕС [Електронний ресурс] / Н. Бухарин, 2007 – Режим доступу: <http://magazines.russ.ru/vestnik/2004/11/bu3.html>
2. Dominique David, France/OTAN: La dernière marche [Ressource électronique] / David Dominique // Politique étrangère, – №2, – P. 429–441. – Mode d'accès: <http://www.cairn.info/revue-politique-etrangere-2008-2.htm>.

3. Geiger Tim, *Atlantiker gegen Gaullisten. Außenpolitischer Konflikt und innerparteilicher Machtkampf in der CDU/CSU 1958–1969* / T. Geiger. – München (Oldenbourg), 2008, – 568 p.

4. Genscher H-D., *Europa in einer neuen Weltordnung: Fragen an Paris und Bonn, in Der Elysée-Vertrag und die deutsch-französischen Beziehungen: 1945–1963–2003* / H-D. Genscher, ed. Corine Defrance and Ulrich Pfeil, – Oldenburg, München, 2005, – p. 269

5. Kolboom I., *Le «Triangle de Weimar» et la «double ouverture» euro-atlantique de la Pologne* [Ressource électronique] / I. Kolboom // *Études internationales* – 2009, – Volume 40, – numéro 2. – p. 261–275, [Mode d'accès] : <http://www.erudit.org/revue/ei/2009/v40/n2/038278ar.html?vue=resume>.

6. Koszel Bogdan, *Trojkat Weimarski Geneza Dzialalnosc Perspektywy* / Bogdan Koszel, – Institut Zachodni, Poznan, – 2006, – 243 s.

7. Mlodecki Martin Wladyslaw, *Le Triangle de Weimar et L'Europe* / Martin Wladyslaw Mlodecki, – Institut des Etudes Européennes, Strasbourg, 2008, – 130 p.

8. Skaba Jacek, *La France, l'Allemagne et la Pologne dans le Triangle de Weimar* [Ressource électronique] / Jacek Skaba – Mode d'accès: http://doc.sciencespo-lyon.fr/Ressources/Documents/Etudiants/Memoires/Cyberdocs/Masters/Sociopo/skaba_j/html/index-frames.html

9. Standke K.-H., *Trójkąt Weimarski w Europie. Współpraca polsko-niemiecko-francuska. Powstanie – potencjał – perspektywy* / K.-H. Standke – Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2009, – 931 s.

10. Testault Jean-Luc, *Pologne et USA signent leur accord sur le bouclier malgré l'ire de Moscou* [Ressource électronique] / Jean-Luc Testault // *Le Point.fr*, 20/08/2008. – Mode d'accès: <http://www.lepoint.fr/actualites-monde/2008-08-20/pologne-et-usa-signent-leur-accord-sur-le-bouclier-malgre-l-ire/924/0/267869>.

11. Titova M. S., *The role of sub-regional partnership in the modern system of international relations as exemplified by «Weimar Triangle»* / M. S. Titova // *Theory and Problems of Political Studies*, Publishing House «ANALITIKA RODIS», – 2012, – №1, – p. 85–93.

12. Толкачев В. В., Семенов О. Ю., «Веймарский треугольник» в международных отношениях в Европе: итоги и перспективы / В. В. Толкачев, О. Ю. Семенов // *Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского, Международные отношения. Политология. Регионоведение*, – 2011, – № 5 (1), – с. 260–263

13. Янковский Д. Веймарского треугольника для обороны ЕС недостаточно [Электронный ресурс] / Д. Янковский – Режим доступа: <http://www.inosmi.ru/europe/20110304/167043196.html>

14. Звягіна О. М. Вироблення нового курсу зовнішньої політики Польщею у 1990-і роки [Електронний ресурс] / О. М. Звягіна – Київ: Гілея, 2012, – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2012_60/Gileya60/143_doc.pdf.

Кучик А. С., Москалик А. С. Евroatлантическое и европейское измерение «Веймарского треугольника» во внешней политике Республики Польша

В статье анализируется евroatлантическое и европейское измерение «Веймарского треугольника» во внешней политике Республики Польша. Рассматривается расхождение во взглядах относительно военной кампании США в Ираке со стороны государств-членов «Веймарского треугольника», а также примирения этих государств после иракской кампании. Обращается внимание на размещение системы ПРО (противоракетной обороны) на территории Польши. Освещается направления деятельности Польши в формате «Веймарского треугольника» на современном этапе.

Ключевые слова: Франция, ФРГ, Польша, США, НАТО, европейский и атлантический измерение.

Kuchyk O. S., Moskalyk A. S. The Euro-Atlantic and European dimension «Weimar Triangle» in the foreign policy of Poland

The states' positioning on the international arena in the conditions of the international system constant dynamic changes is becoming a subject of the scientific analysis and the endeavours to choose some effective mechanisms for the realization of the state national interests. The positioning of the Republic of Poland in the system of coordinates of «The Weimar triangle» with its context in the European integration has been arising as an issue of a great interest for the scholars recently. In this context, the experience of the Republic of Poland is not only an interesting, but a necessary one for Ukraine which considers «The Weimar triangle» as the potential instrument of the European integration. From another viewpoint, permanent multi-vector policy swings between the East and the West require the essential analysis of the concepts of participation in the other states' integrational formations, in particular those of Poland. This preconditions the theoretical and practical topicality of the chosen scientific problem.

This article analyzes the Euro-Atlantic and European dimension «Weimar Triangle» in the foreign policy of Poland. We consider the difference opinion of regarding the U.S. military campaign in Iraq on the part of Member States «Weimar Triangle» and the reconciliation of these countries after the Iraq campaign. Attention is paying in place of missile defense system (missile defense) in Poland. The activities highlight of the Polish format «Weimar Triangle» today.

Keywords: France, Germany, Poland, the U.S., NATO, European and Atlantic dimension.

References:

Bukharin N., 2007. *Polish membership in EU and Russian-Polish relations*, viewed: <http://magazines.russ.ru/vestnik/2004/11/bu3.html>

Dominique David. 'France/OTAN: La dernière marche', *Politique étrangère*, №2, P. 429–441, viewed: <http://www.cairn.info/revue-politique-etrangere-2008-2.htm>.

Geiger Tim, 2008. *Atlantiker gegen Gaullisten. Außenpolitischer Konflikt und innerparteilicher Machtkampf in der CDU/CSU 1958–1969*, München (Oldenbourg).

Genscher H-D., 2005. *Europa in einer neuen Weltordnung: Fragen an Paris und Bonn, in Der Elysée-Vertrag und die deutsch-französischen Beziehungen: 1945–1963–2003*, ed. Corine Defrance and Ulrich Pfeil, Oldenburg, München.

Kolboom I., 2009. 'Le «Triangle de Weimar» et la «double ouverture» euro-atlantique de la Pologne', *Études internationales*, Volume 40, numéro 2, P. 261–275, viewed: <http://www.erudit.org/revue/ei/2009/v40/n2/038278ar.html?vue=resume>.

Koszel Bogdan, 2006. *Trojkat Weimarski Geneza Dzialalnosc Perspektywy*, Institut Zachodni, Poznan.

Mlodecki M. W., 2008. *Le Triangle de Weimar et L'Europe*, Institut des Etudes Européennes, Strasbourg.

Skaba Jacek. *La France, l'Allemagne et la Pologne dans le Triangle de Weimar*, viewed: http://doc.sciencespo-lyon.fr/Ressources/Documents/Etudiants/Memoires/Cyberdocs/Masters/Sociopo/skaba_j/html/index-frames.html

Standke K.-H., 2009. *Trójkąt Weimarski w Europie. Współpraca polsko-niemiecko-francuska. Powstanie – potencjał – perspektywy*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.

Testault Jean-Luc. *Pologne et USA signent leur accord sur le bouclier malgré l'ire de Moscou*, *Le Point.fr*, 20/08/2008, viewed: <http://www.lepoint.fr/actualites-monde/2008-08-20/pologne-et-usa-signent-leur-accord-sur-le-bouclier-malgre-l-ire/924/0/267869>

Titova M. S., 2012. 'The role of sub-regional partnership in the modern system of international relations as exemplified by «Weimar Triangle»', *Theory and Problems of Political Studies*, №1, Publishing House «ANALITIKA RODIS», p. 85–93.

Tolkachev V. V., Semenov O. Yu., 2011. '«Weymarskiy treugolnik» v mezhdunarodnykh otnosheniyah v Evrope: itogi i perspektivy' [Weimar Triangle and international relations in Europe: achievements and prospects], *Vestnik of Lobachevsky state university of Nizhni Novgorod, International relations, political science and regional studies.*, № 5 (1), Publisher Nizhni Novgorod University Press, Nizhni Novgorod, p. 260–263.